

INTER EOI N. 18

Revista digital de l'EOICAT

Treballs i projectes realitzats pel professorat d'EOI de Catalunya

ÍNDEX

Instaurar la perspectiva plurilingüe a l'aula: per (a) què i com?	5
<i>Encarnación Carrasco Perea</i>	
Competències per mirar cap al futur	16
<i>Francesc Sedó Capdevila</i>	
Les (noves) vides del vídeo: a propòsit de D. Cassany i M. Urrutia	21
<i>Xavier Ortega Rodríguez</i>	
El Pla d'acció tutorial: un projecte de claustre	26
<i>Stefania Fantauzzi</i>	
Motivar al alumnado en contextos de heterogeneidad	38
<i>Montserrat Cañada Pujols</i>	
Preserving students' creativity in the age of generative AI	49
<i>Alan Murray i Natalia Nefedova</i>	
Què aporta H5P al Moodle d'una EOI?	59
<i>Fernando Romeu Esquerré</i>	
L'EOI de Lleida a tot vent amb l'Erasmus +	68
<i>Judit Bòria Castet i Carmen Portolés Montel</i>	
El mirall docent: l'observació entre iguals com a font de creixement professional i enriquiment d'equips docent	70
<i>Marc Julià i Eulàlia Vilagínés</i>	

Breakout educatiu: una oportunitat per personalitzar l'aprenentatge del nostre alumnat alhora gamificar l'aula d'idiomes	73
<i>Daniel Vila Hernández</i>	
Tecnologia a l'aula de llengües: Ús transformador a l'era 'post-plagi'	78
<i>Elisenda Gozalo Salellas i Sílvia Milian Hita</i>	
Communicative forums and reactive feedback in online language teaching	91
<i>Montserrat Cañada Pujols i Elisenda Gozalo Salellas</i>	
Short and sweet	104
<i>Sandra Diaz de Alda Sans</i>	
B de Brossa, P de Poesia i... EOI	108
<i>Montse Garriga i Buixó</i>	
Conexión/connection: La transferencia del inglés (L1) al aprendizaje del español (L2)	116
<i>Marianela Santamaría Ramírez</i>	

EDITORIAL

Després d'un fòrum en què ens vam retrobar per compartir experiències i coneixements, us fem arribar, un nou exemplar de la revista INTEREOI, el XVIII que recull en detall tant alguns dels tallers del IX fòrum EOICAT com alguna de les ponències i altres propostes que esperem que us agradin.

Aquest número XVIII d'INTEREOI torna a ser una mostra del compromís del professorat de les EOI de Catalunya per estar al dia amb la innovació, mantenint el nostre caràcter i la nostra essència. Hi trobareu una varietat de propostes com ara com treballar la poesia a l'aula, el plurilingüisme, les competències transversals, la intel·ligència artificial, la motivació de l'alumnat dins la diversitat de l'aula o els projectes internacionals entre d'altres.

Molts de vosaltres va poder experimentar en primera persona aquestes experiències durant els dos dies del IX fòrum EOICAT. Ara els seus autors us les presenten en més detall perquè pugueu aprofundir i tenir-ne més detalls.

Com veureu els diferents articles donen respostes i ofereixen idees per treballar situacions que ens trobem en el nostre dia a dia a l'aula, però també segurament us generaran preguntes. Si us passa això, no les deixeu aparcades, compartiu-les amb les vostres companyes i companys per aconseguir avançar, encara que no arribeu a trobar la resposta. Són les preguntes i les situacions no resoltes les que ens fan avançar en la nostra feina i fer-la cada vegada millor.

En aquest sentit esperem que la lectura d'aquest número d'INTEREOI us faci passar una bona estona però també que us animi a posar en pràctica les propostes que us agradin i us motivin més, que les compartiu i que així enriqueixi la xarxa de professorat d'EOI de Catalunya.

Actualment tenim i compartim amb la resta de la societat molts reptes i segur que ens n'esperen d'altres que ara mateix no podem ni arribar a imaginar, però el professorat de les EOI ens caracteritzem per saber fer front a aquests reptes i donar una resposta. Hem de continuar així, presents i visibles a la societat, com un factor fonamental i decisiu en el món de l'ensenyament i aprenentatge d'idiomes.

Instaurar la perspectiva plurilingüe a l'aula: per (a) què i com?

Encarnación Carrasco Perea

Professora Agregada en Didáctica de la Lengua i la Literatura

Departament d'Educació Lingüística, Científica i Literària

Facultat d'Educació

Universitat de Barcelona

encarnicarrasco@ub.edu

Resum: El plurilingüisme receptiu o capacitat de comprendre, per escrit o oralment, diverses llengües (sense necessàriament parlar-les o escriure-les) permet la consulta de mitjans (digitals o "tradicionals") en diferents idiomes la qual cosa facilita el contrast d'informacions culturalment, políticament i socialment diferents, i, alhora, el desenvolupament de l'esperit crític i de la "competència informacional plurilingüe" (Venaille & Carrasco, 2020). Aquesta competència es revela com un potent catalitzador de coneixement, ja que els subjectes-receptors, com a ciutadans lectors, passen de ser considerats simples consumidors a esdevenir lectors plurilingües proactius que disposen d'eines per transformar la informació en coneixement. Promoure la cerca i consulta de mitjans en tota llengua comprensible constitueix un vector d'educació informacional, mediàtica, plurilingüe i intercultural al mateix temps que facilita l'exercici d'una ciutadania activa per a la qual l'alteritat lingüística no es percep com una frontera sinó com a font de desenvolupament personal, cognitiu, comunicatiu, intel·lectual i democràtic.

1. Introducció: el detonant

Madrid, 11 de març del 2004, es produeixen onze explosions en quatre trens de rodalies en plena hora punta, a les 7:45 hores del matí. El fatídic balanç assoleix les 193 víctimes mortals i 1.900 de ferides (Ordaz, 2024). Poc després, en la plataforma virtual Galanet, dispositiu didàctic resultant d'un projecte interuniversitari homònim finançat per la Comissió Europea per a l'aprenentatge de llengües a través de la Intercomprensió (cf. Carrasco 2006), uns joves estudiants de diversos països comenten els fets, cadascú en la seva llengua romànica de preferència (Araújo & Melo-Pfeifer 2010, veure *Imatge 1*). Com aquell fòrum plurilingüe ho recull, les fonts oficials espanyoles de l'època, a través del ministeri de l'Interior, atribüïren l'autoria del mortífer atemptat a la banda terrorista basca ETA. Tanmateix, aquesta organització va desmentir-ho i en cap moment no en varen reivindicar l'autoria.

In one sense, of course, no one knows this [one's own point of view] better than they [the natives] do themselves; [...]: I have been concerned, among other things, with attempting to determine how the people who live there [Java, Bali and Morocco] define themselves as persons [...] by searching out and analysing the symbolic forms – words, images, institutions, behaviours – in terms of which, in each place, people actually represented themselves to themselves and to one another.

	Example	Translation
Situation #3	[AnaC] As eleições sao domingo nao é?	elections will be next Sunday, won't they?
	[Séverine] Que s'est-il passé avec l'ETA?	What was going on with ETA?
	[AnaC] Nao se sabe se foi a ETA	Nobody knows if it was ETA
	[JavierT] si, el domingo	Yes, next Sunday
	[AnaC] provavelmente vao adia-las, não achas?	probably they will be postponed, don't you think?
	[AnaC] quem é que está à frente nas sondagens	Who is going to win, according to surveys?
	[JavierT] está hablando el ministro del interior, dice que ha sido ETA	The Minister of Interior is speaking, he says it was ETA
	[JavierT] pero el portavoz de ETA ha dicho que no han sido ellos	but ETA's spokesmen says it wasn't them
	[AnaC] podemos ter confiança em alguem de um movimento anti democratico como a ETA	Could we trust someone from an antidemocratic movement such as ETA?
	[JavierT] no	no
Situation #4	[JavierT] 600 heridos de momento, más de 170 muertos	600 people injured so far, more than 170 bodies
	[JavierT] 13 explosiones	13 explosions
	[Séverine] lo de la bomba de esta mañana?	because of the bombs of this morning?
	[JavierT] si	yes
	[Séverine] Nos enteramos rapidamebte puedes decirnos más?	We've got to know it very quickly, can you tell us more about it?
	[JavierT] han sido trece explosiones en tres estaciones de tren de Madrid	There were three explosions in three train stations in Madrid
	[JavierT] a las 7.45 de la mañana	At 7.45 a.m.
	[Séverine] Ypensais que el culpable es ETA?	And do you think it is ETA's fault?
	[JavierT] el ministerio del interior dice que ha sido ETA	The interior minister says it was ETA
	[JavierT] pero ellos no lo han reivindicado	but they didn't haven't claimed responsibility for it
	[Séverine] Donde te situas en cuanto a Atpcha?	Where do you live regarding Atocha?
	[JavierT] mi casa está a 15 minutos en coche	My home is 15 minute away by car
	[Séverine] Y en tu casa no hay problemas?	And is there any problem?
	[JavierT] no	no
	[JavierT] se oye pasar los coches de policia	We hear the police's cars
	[JavierT] mi padre estaba al lado de la estación	My father was near the station
	[JavierT] pero no le ha pasado nada	But nothing happened to him

Imatge 1. Fòrum plurilingüe de l'11/03/2004 a la Plataforma Galanet (Araújo i Melo-Pfeifer 2010).

Alhora i a només alguns centenars de kilòmetres de la capital espanyola, els mitjans de comunicació francesos ja atribuïen formalment, a una organització terrorista jihaidista, l'autoria de les explosions que havien assolat Madrid. L'autora d'aquest article, qui aleshores vivia a França, va accedir a la informació veraç sobre aquest atemptat abans que si hagués estat vivint a Espanya on, tanmateix, havien succeït els fets. Va ser aleshores quan va prendre consciència de la importància de poder accedir a informació i mitjans de comunicació en més d'una llengua. Immediatament es va plantejar un seguit de preguntes de caire ètic: el fet de (poder) consultar i comprendre fonts informatives en altres idiomes és un privilegi (reservat a una "elit") o constitueix un potencial, plurilingüe, universal? Perquè, al cap i a la fi, la capacitat de comprendre més d'una llengua no és inherent a la pròpia facultat del llenguatge? Sobretot si aquesta o aquestes altres llengües són geogràficament properes i comparteixen orígens lingüístics amb alguna o algunes que coneix prèviament el subjecte?

2. Plurilingüisme receptiu: privilegi o potencial per desinhibir i desenvolupar?

Solo podemos comprender lo nuevo mediante la asociación con lo conocido
(Nuestro cerebro no es como un ordenador, Arnau & Gómez 2022:6)

Partim de la premissa que, almenys potencialment, tots som plurilingües en la mesura que som capaços de fer servir més d'una llengua o varietat lingüística. Tots disposem, doncs, d'aquest potencial plurilingüe, el qual, s'activarà i desenvoluparà o romandrà en estat latent segons s'hagi estat exposat o no a certs factors contextuais o ambientals afavoridors. En aquest sentit, i per analogia amb els estudis de l'ADN, podríem establir el símil de « l'epigenètica del plurilingüisme ». Una de les maneres de “despertar” i practicar o exercir aquest potencial seria l'anomenat plurilingüisme receptiu, que no passiu, en el seu vessant intercomprensiu. O sigui, la capacitat de comprendre llengües “desconegudes”, que no s'han après i a les quals no s'ha estat exposat, però que resulten fins a cert punt comprensibles. Sobretot si mantenen algun vincle històric, de parentiu tipolingüístic (per pertinença a la mateixa família lingüística) i/o de veïnatge o proximitat geogràfica, o fins i tot de contacte, amb la o les llengües que conformen el repertori lingüístic de l'individu. En certa manera, des d'aquesta dimensió psicolingüística la Intercomprensió (concepte polisèmic), es pot considerar com a un recurs natural, inexhaurible i innat, que més que en aprendre quelcom de nou consisteix en deixar d'inhibir allò que ja existeix (Carrasco *et al.* 2024).

Per altra banda, també partim del constatat que la digitalització que s'ha accelerat sobretot arran de la pandèmia de la Covid-19, ha canviat dràsticament la relació amb la informació i la construcció del saber. Si bé internet es considera un espai d'informació mundial, paradoxalment l'accessibilitat a la informació està insuficientment aprofitada (Venaille & Carrasco, 2020). Com l'afirmen aquestes autores, ni tota la informació disponible es consulta ni tota és certa i vàlida: els algorismes de navegació en els motors de cerca i en les xarxes socials tenen efectes territorialitzants, monolingüitzadors i, segons Klein, de tancament cognitiu (2017). Segons aquest físic i filòsof de les ciències, “Sur Internet, les croyances sont plus présentes, plus visibles que la connaissance” (ídem). Fenòmens com ara les “bombolles de filtres de contingut” o la “cambra de ressonància” (quan els mitjans de comunicacions o les xarxes socials en què els participants troben idees amplifiquen i reforcen les seves pròpies creences o els propis biaixos), fan que tota la informació que ens arriba predeterminada pels algorismes ens reconforti en les nostres creences prèvies. En certa manera, el fet de no confrontar-se a la pluralitat menyscaba la capacitat d'admetre i integrar la divergència i pot comportar l'empobriment intel·lectual i de la capacitat de raonar però també pot comprometre la convivència democràtica. Perquè és un terreny abonat per a la desinformació i les falses notícies, però també per a la crispació, la confrontació i la polarització envers el/s discrepant/s que passa/-en a ser contrincant/s. I és que quan la nostra atenció es monetitza, tots els “mitjans són bons” per atreure-la i retenir-la. Són els algorismes els que afavoreixen els continguts sensacionalistes, enganyosos i imprecisos perquè, com sosté Acemoglu, generen “engagement” (compromís o més aviat addicció) i per consegüent més ingressos publicitaris (2022). La mentida és rentable. Un efecte col·lateral, segons els darrers informes del Reuters Institute, en seria el desinterès i el desencant per la informació així com la desconfiança envers la seva veracitat

(Martínez Roig, 2022)¹. Com ho aconsella la primera corresponsal de la BBC especialitzada en fake news i xarxes socials, Marianna Spring, el millor és ser conscient d'allò que ens recomanen, pensar en els algorismes i en la forma en què ens estan enviant continguts (Aunión, 2024). El problema és que a banda de semblar verços, ens creiem els falsos rumors o els *deepfakes* (falsos vídeos o enregistraments de veu) quan coincideixen amb els nostres biaixos ideològics i els redirigim sense contrastar perquè ens agraden i volem pensar que són verídics (Limón, 2023). El més difícil no és localitzar i identificar les falses notícies sinó reconèixer-les com a tals tot i quan qüestionen les nostres creences. El premi Nobel d'economia Joseph E. Stiglitz, afirma que als mitjans de comunicació tradicionals, controlats per les elits econòmiques, s'hi han afegit les xarxes socials controlades per corporacions mil milionàries que encara tenen més llibertat per difondre desinformació (2023)².

Tanmateix, davant d'aquest panorama i a banda del fet que una regulació pugui actuar, si més no, sobre la propagació, ja que reglamentar sobre la predisposició o propensió sembla difícil (Stigman 2022), creiem que hi ha una altra manera d'utilitzar de manera més eficient, fins i tot òptima, tanta informació i també de pal·liar els riscos i efectes nocius abans esmentats. Perquè com recorda Mulet (2023), els humans encara superem les màquines en la capacitat de distingir la informació rellevant de la que no ho és. A condició, creiem, d'un mínim d'esperit crític i d'educació informacional. En el nostre cas apostem per contribuir-hi des d'una perspectiva educativa, perquè ens sembla possible però també desitjable, en nom d'un món, d'un projecte de societat, en què el plurilingüisme estigui al servei de la millora de la vida de les persones.

3. D'un potencial a una *Competència Informacional Plurilingüe (CIP)*

D'una banda, com ja s'ha esmentat, constatem que Internet es considera actualment l'espai mundial de la informació però que, paradoxalment, està infrautilitzat com a tal i que a més no sempre és font de coneixement. Per altra banda, també es constatable que les estratègies d'intercomprensió tenen un potencial informacional i educatiu considerable: la lectura en varies llengües afavoreix la comparació i el contrast d'informacions culturalment, políticament i socialment diferents i permet el desenvolupament de competències informacionals plurilingües. Ara bé, la possibilitat de comprendre diverses llengües, tot i ser desconegudes i sense haver d'esperar-se a parlar-les i escriure-les, la Intercomprensió (a partir d'ara Ic), apel·la a una accepció del plurilingüisme que deixa de banda un paradigma productivista (en què prevalen les destreses comunicatives productives) i maximalista (que abasta alhora totes les habilitats comunicatives) per adoptar-ne una visió més àmplia i flexible. No en va, segons el lingüista Moreno Cabrera (2006) "*el plurilingüismo va a depender precisamente de los hablantes que aprenden a usar pasivamente diversas lenguas*"³. I és que la pràctica d'aquest plurilingüisme receptiu o Ic fa possible el contrast de notícies i informació, sobre un mateix fet però des de cultures i

¹ Segons aquest estudi, dels 46 països participants, Espanya estaria entre els 10 en què es confia menys en la veracitat de les notícies per falta d'independència respecte a pressions de polítics i empreses.

² S'entén per desinformació un conjunt de pràctiques i tècniques de comunicació que busca influenciar en l'opinió pública en difondre voluntàriament informacions falses, falsejades o esbiaixades.

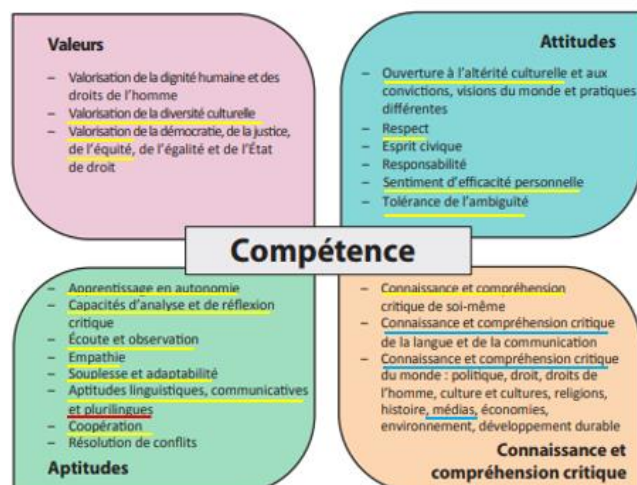
³ Contràriament a aquest lingüista no considerem com a passives les destreses receptives com ara la comprensió de l'escrit o de l'oral (de fet existeix també el concepte de "escolta activa"). És per això que preferim *plurilingüisme receptiu* a passiu.

llengües diferents i a més en “versió original”, és a dir, sense que hi hagi calgut una mediació interlingüística i intercultural (Venaille & Carrasco, 2020). Aquesta capacitat permet encunyar la noció de “competència informacional plurilingüe” (a partir d’ara CIP), i que es pot definir com la capacitat de reconèixer la necessitat de cercar informació en diverses llengües i l’habilitat per buscar-la, identificar-la, avaluar-la i utilitzar-la⁴. Dins d’aquest model els “consumidors d’informació (digital)” passarien de ser considerats simples consumidors per esdevenir ciutadans proactius capaços de tractar la informació de manera crítica i transformar-la en coneixement.

3.1. De la CIP a la competència global i a la cultura de la democràcia

La construcció, la pràctica i el desenvolupament d’aquesta CIP contribuiria, en gran part, a la Competència global i a la cultura de la democràcia (des d’una visió europea i potser eurocèntrica). La primera entesa com a “l’educació universal” que prepara l’alumnat a resoldre els grans problemes actuals del món (com per exemple, la crisi climàtica, l’explosió demogràfica, els fluxos migratoris i la revolució digital) des d’una mirada global i gràcies a l’intercanvi i la cooperació (Boix & Jackson, 2011). En aquest sentit ens sembla que la pràctica de la CIP, mitjançant la Ic, permetria assolir els quatre grans eixos d’acció que segons l’OCDE (2016) comporta la competència global: anàlisi de temes locals i globals, comprensió i apreciació de diverses perspectives i visions del món, actuació per al benestar col·lectiu i desenvolupament sostenible i participació en interaccions interculturals obertes, adients i efectives. Per altra banda, respecte a la cultura de la democràcia, en les recomanacions del Consell de la Unió Europea del 2019 sobre un enfocament global de l’ensenyament i l’aprenentatge de les llengües, es reconeix la contribució de les competències plurilingües en el desenvolupament d’una cultura democràtica. Tres anys més tard, el 2022, el Comitè de Ministres dels Estats membres del Consell d’Europa va publicar una altra recomanació i que directament i explícita va titular *Recommandation sur l’importance de l’éducation plurilingue et interculturelle pour une culture de la démocratie*. En la *Imatge 2*, aquí sota, apareixen subratllats els indicadors de la competència per a una cultura de la democràcia definida pel Consell d’Europa (2016) que es poden adquirir i desenvolupar a través de la pràctica de la competència informacional plurilingüe mitjançant la Ic:

⁴ Aquesta definició és el resultat del compendi, adaptació i ampliació sota el prisma plurilingüe de diverses definicions. D’una banda la d’*alfabetització informacional* (information literacy en anglès) de D. Bawden, (1 de enero de 2001). «Information and digital literacies: a review of concepts». Journal of Documentation 57 (2): 218-259. ISSN 0022-0418. doi:10.1108/EUM0000000007083 i d’altra banda la de *competència informacional* de l’AMERICAN ASSOCIATION OF SCHOOL LIBRARIES (AASL) (1998). Information literacy standards for students learning http://www.ala.org/aasl/ip_nine.html i la d’E. Ortoll Espinet (2003). Comunicació presentada en el marc de les jornades FESABID-2003 (Barcelona, febrer de 2003).

Imatge 2. Competències per a una cultura de la democràcia segons el Consell d'Europa (2016).

3.2. De la CIP a l'educació mediàtica i digital plurilingüe

Internet llegó con promesas de democratizar el conocimiento y la comunicación. Pero ya vimos que es otra herramienta del capital para producir. Son nuestros datos lo que resulta valioso. Y los vendemos (Mondragón, 2022).

La pandèmia de la COVID-19 va accentuar la urgència per trobar solucions d'educació mediàtica atesa la cadena de falses notícies i de desinformació en l'espai digital europeu. Un mitjà pràctic d'atenuar aquests fenòmens seria reconèixer el paper actiu (ignorant fins ara) que els repertoris lingüístics dels europeus pot jugar en la pràctica de la « competència informacional plurilingüe i digital » (Carrasco & Costache, en premsa). Aquestes autores han articulat, al voltant d'un decàleg (per més amples explicacions, veure Carrasco & Costache en premsa), les bases d'educació mediàtica en l'espai digital des d'una perspectiva plurilingüe. S'hi combinen les competències plurilingües amb tècniques periodístiques per ajudar a diferenciar el material informatiu professional de la desinformació. En resulta un parapet davant la infodèmia, una manera de contrarestar, neutralitzar, evitar fenòmens com la desinformació, les notícies falses o les deepfakes.

Decàleg d'una educació mediàtica digital (perspectiva plurilingüe)

1. Consultar les fonts d'informació i els mitjans de comunicació en **més d'una llengua**, fins i tot « desconegudes ».
2. Analitzar i reconèixer les seves pròpies **creences** abans de la lectura.
3. Analitzar un **ventall** ampli de fonts i opinions per comparar la informació.
4. Deixar temps a la **reflexió** basada en nous hàbits mentals de l'educació mediàtica (pensament crític, verificació dels fets, doble **comparació** i **contrast**).
5. Introduir l'educació mediàtica (almenys) des de la **secundària**.
6. Identificar l'**objectiu** de l'article i el to (+/-).
7. Implicar-se en el **text** que acompanya la imatge i no contentar-se amb aquesta.
8. Basar els seus arguments en la comparació, l'anàlisi i el **pensament crític**.
9. Participar com a **ciutadà actiu** d'una societat democràtica.
10. Cultivar la **competència global**.

Carrasco Perea, E. & Costache (en premsa)

Imatge 3. Decàleg per a una educació mediàtica (digital) des d'una perspectiva plurilingüe.

Hem ressaltat, encerclant amb guions, el principal tret diferencial d'aquesta eina educativa. Es tracta de la primera mesura, que incita a la cerca de fonts d'informació i de mitjans de comunicació en més d'una llengua, incloses les desconegudes però que poden resultar comprensibles. És a dir, gràcies al potencial intercomprensiu que es deriva de la mobilització del repertori lingüístic de l'individu. Una altra particularitat són els punts 9 i 10 on les autores apel·len a la participació activa de l'educand en una societat democràtica i a la pràctica de la competència global abans descrita⁵ (veure 3.1.).

Seguidament presentarem alguns exemples, per a la pràctica d'aula, que vetllen pel desenvolupament de la CIP i que per conseqüència, contribueixen a l'educació mediàtica i digital des d'una perspectiva plurilingüe que acabem de descriure.

3.3. Pistes per a l'aplicació a l'aula

Si hagués de reduir tota la psicologia evolutiva en un principi afirmaria que el que més determina l'aprenentatge és el que ja sap l'alumne (David Ausubel, in Cela & Palou 1996:75)

Una possible manera de practicar i desenvolupar la CIP, a partir d'un mitjà digital, seria a través de la lectura contrastada de l'actualitat. Per exemple, en fer servir com a suport una plataforma informativa multilingüe, com ara Euronews, i escollint-hi una mateixa notícia en les diferents llengües en què es produeix aquest mitjà i que conformen una família lingüística. En el cas d'adreçar-nos a un alumnat de parla romànica, com podria ser un de catalano-castellanoparlant, escolliríem la versió d'una mateixa notícia en espanyol, francès, italià i portuguès. Es tractaria de proposar als alumnes la comparació i el contrast de les

⁵ En aquest sentit, l'estudi més complet realitzat fins a data d'avui sobre informació, xarxes socials i participació, amb mostres representatives de 45 països, conclou que l'accés a les xarxes d'informació, que hi ha dins els mitjans digitals, on sovintegen discussions sobre normes i valors, promou nivells més alts de participació política en el món (Rivera, 2023).

diferents versions i demanar-los si s'hi aborden els mateixos temes, en quin ordre, amb quins continguts, to (modalització, consideracions de caire enunciativ, interlocutiu) i en què es posa el focus respecte als fets a què remeten les quatre versions. La o el docent podrà exposar el seu alumnat primer a la versió audiovisual de la notícia i després a la seva transcripció o a l'inrevés. També, segons la llengua que ensenyi i el nivell de la classe, l'ensenyant podrà obviar la versió en la llengua que estudien els seus discents i demanar-los que la produeixen ells mateixos (individualment, parelles o petits grups).

Una altra variant possible seria transposar aquesta activitat a la família lingüística germànica o l'eslava, sempre que l'alumnat conegués almenys una llengua de la família escollida per tal de poder activar el seu potencial intercomprensiv. Seguidament il·lustrem un exemple de la primera tasca descrita.

France: violences en marge du défilé du 1er mai à Paris

Graves incidentes en la manifestación del 1 de mayo en París

Primo maggio, scontri a Parigi

Primeiro de maio violento em Paris

- "Nous sommes le futur", "Roumanie, réveille toi!"... Pour le 5ème soir d'affilée, des manifestants ont investi les rues de Bucarest et d'autres villes du pays. Ce mouvement de protestation fait suite à l'incendie d'une discothèque dans la capitale roumaine.
- Le bilan s'est alourdi, faisant état de 41 morts. Une centaine de personnes sont toujours hospitalisées.
- Les manifestants ont fustigé la classe politique et appellent à des changements profonds de la société roumaine.
- "Les partis aujourd'hui sont prisonniers d'une vieille mentalité, qui est très difficile à changer, estime Alex, un manifestant. La société civile a besoin de nouveaux leaders, voilà pourquoi nous pensons que des élections anticipées ne sont pas la solution."
- Alors que le gouvernement a démissionné, le chef de l'Etat conservateur Klaus Iohannis a entamé des discussions avec les différents partis, mais aussi et c'est inédit avec des représentants de la société civile et des manifestants. Les consultations doivent reprendre en début de semaine prochaine.

- "Un deseo sincero: Rumania Libre". Este eslogan ha vuelto a reunir a miles de personas en las calles de Bucarest, donde siguen vivas las brasas de la indignación popular contra la clase política tras el incendio de la discoteca ClubColectiv, que provocó la muerte de 41 personas y dejó más de un centenar de heridos.
- - "Los partidos están anclados en una mentalidad obsoleta difícil de cambiar", se quejaba un joven manifestante. "La sociedad civil necesita nuevos líderes, por lo que pensamos que unas elecciones anticipadas no son la solución. En tres meses, el plazo más breve para que se celebren no es suficiente para crear y levantar un partido y atraer a los votantes".
- La discoteca incendiada del pasado 30 de octubre incumplía las mínimas medidas de seguridad, una situación que se acerca más a la norma que a la excepción. Las protestas contra la corrupción generalizada forzaron la dimisión del primer ministro el pasado miércoles. El alcalde del sector de Bucarest en el que se produjo el incendio ha sido detenido.

Es dona la mateixa informació? En el mateix ordre?

Conclusions . . .

- Quinta notte di proteste in Romania contro la corruzione e la classe politica considerata responsabile dell'incendio nella discoteca, che ha provocato 41 morti. Un'italiana ucraina è deceduta ieri. Migliaia di persone sono tornate in piazza in varie città. C'è chi vuole lo scioglimento del parlamento, dopo che il governo si è già dimesso, e chi non è d'accordo.
- "I partiti attuali – afferma un giovane di nome Alex – sono tutti fermi a una vecchia mentalità chiusa, molto difficile da cambiare. La società civile ha bisogno di nuovi leader, ecco perché pensiamo che le elezioni anticipate non siano la soluzione. Tre mesi, il periodo minimo per organizzarle, non sarebbero sufficienti per noi per mobilitare e attrarre sostenitori."
- Rappresentanti della società civile partecipano per la prima volta alle consultazioni per il nuovo governo.
- Intanto, dopo i tre proprietari del locale che non avevano le necessarie autorizzazioni, è stato arrestato il governatore del quartiere per abuso d'ufficio.

Euronews (8/11/2015)

Imatge 4. Material suport per a l'activitat "lectura contrastada de l'actualitat" en la versió romànica.

Els aprenentatges en joc en aquest tipus de tasca, remetrien als descriptors de competència per a la Cultura de la democràcia establerts pel Consell d'Europa el 2016 *coneixement i comprensió crítica* d'un/a mateix/a, del llenguatge, de la comunicació i del món (veure Imatge 2).

Una altra variant d'aquesta activitat consistiria en oferir o fer cercar a l'alumnat (segons la seva edat i nivell en llengües de referència) notícies en diferents llengües i en referència als mateixos fets però que provinguessin no pas del mateix mitjà, com en el cas que ha hem descrit a partir d'Euronews, sinó de fonts diverses i cadascuna d'un país i llengua diferents. Per altra banda, també resulta molt educador contrastar una mateixa entrada a Viquipèdia en diferents versions lingüístiques (que poden ser llengües de la mateixa família o en les diferents llengües curriculars més, si escau, alguna o algunes altres que l'alumnat tingui en el seu repertori lingüístic). Aquesta activitat també faria entrar en joc diversos valors, actituds i aptituds dels que conformen la Cultura de la democràcia (Consell d'Europa 2016) o la Competència global (OCDE 2019) abans descrites.

Però, quin en seria el valor afegit, des d'un punt de vista d'educació i de didàctica plurilingües, d'aquest tipus d'activitats? Per exemple, tenir accés directe a la informació en versió original, sense mediació lingüística-cultural; apropar-se a una perspectiva internacional d'un fet local o nacional o al patrimoni i produccions intel·lectuals, culturals i informacionals arreu d'Europa i d'altres continents. Hem de tenir present que hi ha àmbits del coneixement que s'han desenvolupat especialment en una llengua donada i que no s'ha traduït necessàriament a altres llengües, ni tan sols en anglès. Com ho va subratllar, fa gairebé vint anys, Janin "Només una petita part del coneixement del món es tradueix o es traduirà en el futur" (2005). Per tant, accedir-hi en "versió original" pot esdevenir un imperatiu. Així, "gosar" cercar informació en diferents llengües, encara que siguin desconegudes mentre resultin fàcilment comprensibles, esdevé una possibilitat i una necessitat.

4. Reflexions conclusives obertes

Fins aquí hem defensat l'adopció d'una perspectiva plurilingüe de l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües per diverses raons: perquè el plurilingüe és un potencial innat i la Ic, que n'és potser la modalitat més a l'abast i accessible d'implementar-lo, constitueix un recurs natural i inexhaurible. També perquè desplegar aquesta potencialitat intercompresiva i plurilingüe (sovint latent, invisibilitzada) revesteix una dimensió educativa en permetre actuar com un lector plurilingüe capaç d'actuar de manera proactiva i crítica a l'hora de cercar i tractar informació en diverses llengües per construir coneixement alhora que s'és conscient dels riscos i dels interessos econòmics i fins i tot ideològics que subjauen en la xarxa.

Si el fet de no saber es diu desconeixement i el de no saber que no se sap, ignorància, el fet de no saber que se sap seria inconsciència. Confiam que, amb aquesta aportació, el professorat de llengües de les EOI, es plantejarà la possibilitat i sospesarà l'eventual interès que pot revestir el fet d'obrir la seva classe a altres llengües, en començar per les de la família romànica (perquè som a Catalunya) i seguint, si escau, per les de les famílies de l'idioma que ensenyen (en cas de no ser romànic). També esperem que si aquest text és

llegit per l'alumnat d'EOI, aquest assumeixi l'abast operatori del seu repertori lingüístic i es presti a posar-lo a prova i a comprovar-ne l'eficiència. Especialment si en les seves classes de llengua addicional (estrangera) de l'EOI la o el seu docent els proposa posar en aplicació, mobilitzar, el seu potencial plurilingüe a través la cerca o el tractament d'informació en diverses llengües. Tant en un cas com en l'altre la llengua meta no se'n ressentirà, ans el contrari, ja que servirà com a pivot per en comprendre d'altres que hi estan vinculades. A més, aquests alumnes s'introduiran en l'educació mediàtica (digital) des d'una perspectiva plurilingüe així com en la Cultura de la democràcia tal com ha estat definida des del Consell d'Europa (2016) i la Competència global (OCDE, 2019). En definitiva, ciutadans desperts i crítics, conscients del seu potencial plurilingüe i de la necessitat i utilitat de la recerca (proactiva), identificant, avaluant i utilitzant eficaçment la informació en diverses llengües, ja sigui per resoldre un problema (enfocament per competències) o pel plaer intrínsec d'aprendre.

Referències

- Acemoglu, D. (2022). El fin de las redes sociales. *El País, Negocios* (02/10/2022), p. 14.
- Araújo e Sá, M. H., de Carlo, A. & Melo-Pfeifer, S. (2010). O que diriam sobre os portugueses???? [What would you say about Portuguese people?]: intercultural curiosity in multilingual chat-rooms, *Language and Intercultural Communication*, 10: 4, 277-298.
- Arnau, J. & Gómez-Marín. (2022). Nuestro cerebro no es como un ordenador. *El País, Ideas*, p. 6-7.
- Aunión, J. A. (2024). Marianna Spring. La desinformación tiende a hacerse viral porque queremos creerla. *El País Semanal* (24/03/2024), p. 48-53.
- Boix Mansilia, V. & Jackson, T. (2011). Educating for Global Competence: Preparing Our Youth to Engage the World. Asia Society Incorporated.
- Carrasco Perea, E. (2006). L'intercompéhension romane, véritable projet européen : les dispositifs Galatea et Galanet (CD-Rom et plate-forme collaborative). Synergies Europe, n° 1 | 2006. <https://gerflint.fr/Base/Europe1/Encarnacion.pdf>
- Carrasco Perea, E. & Costache, A. M. (en premsa) Optimiser la diversité linguistique pour lutter contre les fausses nouvelles et la désinformation dans le cadre d'une éducation numérique européenne, 6èmes Assises européennes du plurilinguisme de l'Observatoire Européen du Plurilinguisme (Cádiz, 9-12 de novembre de 2022).
- Carrasco Perea, E., López Ferrero, C., Martín Peris, E., Palau Castellarnau, M. & Serrano López, R. (2024). La intercomprensión de lenguas en contextos multilingües: oportunidades y desafíos. *Cuadernos OBE 3: opinión · reflexión · investigación*. Observatorio BioEbro, Fundación Foros de la Concordia. <https://www.bioebro.org/presentacion-del-cuaderno-obe3-la-intercompresion-de-lenguas-en-contextos-multilingues-oportunidades-y-desafios/>
- Cela, J., Palou, J. (1996). Amb veu de Mestre. Edicions 62.
- Conseil d'Europe (2016), Compétences pour une culture de la démocratie.
- Conseil d'Europe (2019), Recommandation du 22 mai 2019 relative à une approche globale de l'enseignement et de l'apprentissage des langues. (2019/C 189/03). <https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/7216390d-876b-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

Conseil d'Europe (2022), Recommandation du 2 février 2022 sur l'importance de l'éducation plurilingue et interculturelle pour une culture de la démocratie. (2022 CM/Rec). https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a563c9

Klein, E. 2017- Le pays où habitait Albert Einstein [Video]YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=A-noYGZeyrw>

Limón, R. (2023). Porno "deepfake": la amenaza que se ceba con las mujeres. *El País* (19/03/2023), p. 32

Martínez Roig, A. (2022). Contra el catastrofismo. *El País, Ideas* (02/10/2022), p. 1-4.

Mondragón, O. (2022). Para sanar una herida uno debe dañarla de nuevo, *El País Semanal* (10/04/2022).

Moreno Cabrera, J. C. (2006). De Babel a Pentecostés. Manifiesto plurilingüista. Cuadernos para el análisis, 20. Horsoni Editorial, 2006.

Mulet, J. M. (2023). ¿Cómo domar al algoritmo?. *El País Semanal* (06/08/2023), p. 16-17-

Ordaz, P. (2024). 11-M Historia de un bulo. *El País semanal*, 20-41 (3/3/2024).

Rivera, A. (2023). Protestas virales: ¿qué recorrido tienen realmente?. *El País, Ideas* (17/09/2023), p. 7.

Sigman, M., (2022). El poder de las palabras. Debate. Madrid.

Stiglitz, J. E. (2023). Desigualdad y democràcia. *El País, Negocios* (24/09/2023), p. 13.

Venaille, C. & Carrasco Perea, E. (2020). Une information en plusieurs langues : vers une compétence informationnelle plurilingue. Pratiques plurilingues, apprentissage des langues et numérique. *Alsic*, Vol. 23, n° 2 | 2020, <http://journals.openedition.org/alsic/4836>;

DOI : <https://journals.openedition.org/alsic/4836>